

In de tweede plaats onderscheidt hij niet alleen de openbaring van den Schepper en den Verlosser, maar in de eerste weer die uit het werkstuk en uit de algemeene leer der Schriftuur⁵⁷). Aan de woordopenbaring in de laatste ons meegedeeld beantwoordt het geloof, dat alle supranatureel karakter verliest; het is reeds in den staat der rechtheid aanwezig wijl ook toen de woordopenbaring het onderzoek aanvulde. Tengevolge van den zondeval is *deze* natuurlijke, algemeene woordopenbaring onvoldoende en *wordt* in de historie zelf aangevuld met de speciale woordopenbaring omtrent de genade. Het gelooven van Gods woord wordt daardoor speciaal een gelooven van het woord der barmhartigheid⁵⁸). Dat geloof is naar Calvinistische opvatting dan ook liefdekennis die wederliefde opwekt: het vertrouwen is daarvan een effect⁵⁹).

Ten derde vraagt de leer van het beeld Gods onze aandacht. Calvijn verstaat daar nu eens onder datgene waardoor de mensch uitsteekt boven andere bezielde schepselen, dan weer de oorspronkelijke zedelijke reinheid en rechtheid⁶⁰). Deze twee opvattingen staan dus niet tegenover elkander als „ruimer” en „enger”, maar als metaphysicale en historische typeering. Het laatste is het nieuwe en juist dit moment mag niet onder het Aristotelisch schema van „lager” en „hooger” worden gemaskeerd, waartoe de gangbare onderscheiding telkens weer de mystieken verleide: anders wordt het onverstaanbaar hoe het verlies van het vroeger bezit gepaard kan gaan met het volledig behoud van het wezensverschil al openbaart zich dit door den vloek over beide vergelekenen thans op lager niveau dan voorheen. Tusschen de menschen onderling is er dan verschil door de verkiezing tot zaligheid. De ambten behooren echter tot het bij allen gelijke wezen, al werkt ook hier het onderscheid na of men de herstellende zalving van Christus al of niet heeft ontvangen: de roeping tot en de functies der ambten zijn dezelfde, al verschillen de ambtsdragers in betoon van onderdanigheid en dus in lust Christus bij de uitoefening daarvan na te volgen.

In deze ambten staat de mensch allereerst tegenover God: in het profetisch ambt gaat het om de belijdenis van Zijn Naam⁶¹). Met 'n psychologische indeeling brengt Calvijn de ambten niet in verband: nu eens laat hij haar geheel aan de wijsgeeren over, dan weer spreekt hij van *twee* vermogens: denken en willen⁶²). De drie ambten behooren dan ook tot het terrein der religie.

Men zal verstandig doen Calvijn hierin volgend, nog iets verder te gaan en de psychologen te laten uitmaken welke indeeling bij het onderzochte terrein past. Calvijn blijft het illuster voorbeeld van grenzentrekker in een geest, die de wijsbegeerte noch voor noch na hem openbaart, zij het ook tot haar eigen groote schade. Wel heel jammer is het, dat reeds kort daarna Beza in den Gereformeerden kring de behoefte aan wijsgeerige scholing trachtte te bevredigen op dezelfde wijze als Melancthon dat voor de Lutherschen reeds had gedaan: